

דבר העורך



בונים לגובה!

בניה כהלכה: בניה לגובה בציבור החרדי, הינה עובדה מוגמרת. בעבר רוב הפרויקטים לאנ"ש התאפיינו בבנינים של 3-5 קומות, כיום בפרויקט רגיל הבנינים בממוצע 6-8 קומות, ויש גם פרויקטים עם למעלה מעשרה קומות.

בגיליון **עומק הפשט** (מספר 150), התבאר דין 'משאבות בבנינים גבוהים בשבת', הבעיה של הפעלת מערכת השאיבה מכח פתיחת הברז בבנינים רבי קומות, שיטות **גדולי הפוסקים שליט"א**, והפתרונות המעשיים להתקנת 'מצב שבת'. ונוגע במיוחד לפרויקטים החדשים, שהרבה יותר קל להתקין 'מצב שבת' במהלך הבניה עצמה.

בעיר בית שמש, התאגדו "קבוצת הזוכים" המאגד למעלה מ- 700 ורוכשים בשכונת רמה ה' - נווה התורה, בהכוננת המרא דאתרא **הג"ר נתן קופשניץ שליט"א** ובברכתם ותמיכתם של **רבני העיר שליט"א**.

בימים האחרונים הקבוצה פונה לרוכשים, שכל אחד לחוד יפנה בבקשה לקבל, להתקין 'מצב שבת' במערכות שאיבת המים, המותקנות בבנינים הגבוהים החדשים ברמה ד' ה' בבית שמש, למכתב מצורף המסמכים דלהלן.

1. מכתב (מתאריך תמוז תשע"ז), מאת **הג"ר משה שאול קליין שליט"א**, שמסכים 'להתקן שבת' ומבקש להכליל במהלך הבניה את ה'התקן שבת'.

2. הסכמת גדולי ישראל ל'התקן שבת' במשאבות המים (מתאריך כ' כסלו תשע"ב), בחתימת **הג"ר נסים קרליץ זצ"ל**, **הג"ר אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל**, **הג"ר יוסף שלום אלישיב זצ"ל**, **הג"ר חיים קנייבסקי שליט"א**.

3. קול קורא **מרבני העיר בית שמש** (מתאריך כסלו תשפ"א), בחתימת הרבנים הגאונים שליט"א מכל העדות והחוגים, קראה לקבלנים וליזמים ולכלל תושבי העיר, ובפרט בפרויקט החדשים, לדאוג שיהיה פתרון למשאבות המים בשבת ללא חשש כל הפעלה חשמלית.

4. פניה מטעם **משרמת השבת** על ההיבטים הטכניים של התקנת 'מצב שבת'.

ניתן להשיג את הנ"ל במערכת הילכתא. יהי רצון שבזכות שמירת השבת כהלכתה, נזכה לגאולה השלימה בב"א.

בברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'מצית הפלא לנרות שבת'

להדליק נר של שבת

'מצית הפלא': בגיליון הנוכחי נלמד: האם ומדוע מומלץ להדליק נרות שבת וי"ט עם 'מצית הפלא'? בשנים האחרונות קיים בשוק המהדרין מספר סוגים של 'מצית הפלא', והמושגות בין כל הדגמים והסוגים, שהיצרנים שלהם ייצרו מצית מיוחדת ומהודרת, להדלקת נרות שבת באופן בטיחותי ונוח שאינו מטפף שעווה, ולא צריך למלא גז במצית ולכן נקרא שמו 'מצית הפלא'. והוסיפו 'פטנט ייחודי' לאפשר הדלקת נרות שבת, בלי לעשות מלאכת כיבוי אחר ההדלקה.

צורת המצית: המצית ארוכה ועשויה ממתכת, והיא חשמלית ומופעלת על ידי בטריה נטענת, ואין בה שלהבת כמו במצית גז אלא גלי החשמל עוברים בין שני ראשים ממתכת הבולטים בראש המצית, ומייצרים ניצוצות של זרם חשמלי שאינו אש ממש (כל אחד יכול להיווכח בכך, על ידי שיפוע את המצית מול מאוורר פועל, והאש לא כבה, אם מכניסים את האצבע (לא מומלץ!) מרגישים זרם חשמלי ולא אש), חוט הניצוץ דק מאוד, ובכדי להדליק את הנרות יש לדחוף את הפתילה פנימה בין שני הראשים. המצית נדלקת על ידי לחיצה על כפתור הפעלה, ונכבית מיד כשמפסיקים את הלחיצה על כפתור ההפעלה, שמתנתק מיד זרימת החשמל. גם כאשר ממשיכים ללחוץ על כפתור ההפעלה,

מצית גז



מצית חשמלית



דגם 'מצית הפלא'



דגם 'המאיר'



הזרם ככה באופן אוטומטי לאחר 8 עד 13 שניות. בגוף המצית קיימות 4 נורות חיווי ונורות המצטננות את מצב הסוללה, הנורות דולקות כשיש זרם במצית, ונכבות שניות לאחר כיבוי הזרם. בהוראות המצופות של אחד מהדגמים: מופיע הכיתוב הבא - 1. 'מצית הפלא' מאושר לשמונה שניות רבות / חג ונוכחה לכל הדעות. 2. עזיבת לחצן ההדלקה אינה נחשבת כיבוי נר ההדלקה בערב שבת (- הגר' מ' סירטה). 3. עם זאת המצית נכבית באופן אוטומטי לאחר 13 שניות. 4. הנורות הנכבות מחוות את מצב הסוללה (מצורף מטען USB להטענת המצית). בסוג נוסף מופיע הכיתוב הבא - פטנט ייחודי להדלקת נרות שבת ללא חששות הלכתיים.

1. שיטות הפוסקים

יסוד הדברים: הגיליון מבוסס על המאמרים הבאים: **ארחות שבת** (חלק ד פרק לג עמוד ע), **שיעור הגרש"י שטיינברג שליט"א** (גיליון להאזין בפרק להציל את הלילכתא' שלוחה 1), **מפתחתא עמיקתא** (גיליון תסג שמות תשפ"א), **נועם שבת** (גיליון 36 יתרו תש"פ), **מאיר דרך** (גיליון מספר 30). מסקנת הפולמוס, לנשים הנוהגות לכבות את הגפורה אחרי ההדלקה, אין כל חשש בשימוש 'במצית הפלא' בהדלקת נרות שבת, לנשים הנוהגות שלא לכבות את הגפורה אחרי ההדלקה, נחלקו הדעות, וכדלהלן.

אפשר להשתמש: על 'מצית הפלא' מופיע הכיתוב הבא - 'מצית הפלא' המקורי באישור ה"ר **מאיר סירטה שליט"א**. וביאר טעמו, שהי מצד הדין מותר לכבות, כדמוכח בפוסקים שקבלת שבת תלי בהכרה ולא בהדלקה, ואשר על כן, מותר לה לכבות את המצית, או להמשיך באחיה ויכבה מאיליו. וגם הנשים הנוהגות לא לעשות מלאכה אחרי ההדלקה, יכולות להמשיך באחיה ויכבה מאיליו, ואפילו אם תעזוב אחיזה ויכבה מיד, לא עברה על מלאכת כיבוי כיון שהוא רק בדרך גירמה, ולענין חומרה זו, מותר לכבות בדרך גרמה.

וכן דעת הגר' י' יחיאל יהודה זיכלד שליט"א והשתמש במצית אלקטרוניקה הנכבית בעצמה, ואין חשש כיבוי כי נכבה מאיליו, ותמשיך בלחיצת הלחצן ואין חשש הבערה כי זה רק המשיכת המצב, כפי שכתב שם טעמו באריכות.

אין להשתמש: לדעת הגר' **צבי ובר שליט"א** (בהוראה לרבני הלכתא) וכן הסיק **בשמעתא עמיקתא ובמאיר דרך** שאין להשתמש ב'מצית הפלא', כי ממה נפשך, אם תחזיק ממשכיה את מלאכת ההבערה, ואם תעזוב נעשה מלאכת כיבוי.

וכן לדעת הגר' **שבת לוי שליט"א** אין להדליק במצת חשמלי מסיבה אחרת, כי הניצוץ שלו מאוד דק, ונוגע רק במקום אחד בפתילה, ומשם ואילך נדלק מאילו, נמצא שאינו מדליק את רוב הפתילה, ואם רוצה להדליק את המצית, יקח רק מצית זו שיש לה שלהבת גדולה וכן הוא מדליק את רוב הפתילה. וגם במצית זו מותר להשתמש בה רק אם קיבל שבת עדיין, אבל למנהג הספרדים הנוהגים כש"ע, וכן למנהג חלק מהאשכנזים אין להדליק במצית, כי בהכרח יגרום כיבוי (ואינו דומה לנר, כי נר אפשר למסור לאחר של קיבל שבת לכבות, אבל במצית זו אינו יכול).

ולדעת הגר' **אברהם שמואל בן שליט"א** (גינת ורדים קובץ יד עמוד רסד), הופיע כסלו תשע"ב) אין להשתמש בצנידער חדש, מטעם שגורמת כיבוי כאשר מניחה את המצית, והרי המנהג הוא שהנשים לא עושות מלאכה אחרי ההדלקה, ועוד שאין מקיים בהז דברי העטרת זקנים שצריך להדליק ב'קניאס של שעווה'.

ספק גדול: ולדעת הגר' **שמואל יוסף שטיינברג שליט"א** יתכן שצריך להעדיף להחזיק את הלחצן, אם נניח שהפלה המשכית אינה נחשבת הבערה, וכן הכיבוי נעשה מאיליו, מאידך עדיין מסתבר שעדיף להפסיק את ההבערה כמו בשבת עצמו, (כפי שיבואר להלן) ואם כך יש לנו ספק גדול מה ראוי לעשות במצית כזה. ויתכן שעדיף שלא להיכנס לכתחילה לספק הזה, וצריך עיון.

2. כיבוי האש אחרי ההדלקה

דעת השו"ע והרמ"א: אריתשי יש לדעת מה הדין כאשר מדליקה את הנרות בגפורה, האם מותר לה לכבותו בין הדלקת הנרות לברכה. מבואר **בשו"ע** (סימן רסג סעיף ה) אחד האיש ואחד האשה,

מברכים להדליק נר של שבת, ואח"כ מדליקים, כדי שיהיה הברכה עובר לעשייתו (משנ"ב ס"ק כו). וכנה **הרמ"א** יש מי שאומר לברך קודם ההדלקה ויש מי שאומר לברך אחרי ההדלקה, וכן המנהג. טעם המנהג מבאר **המשנ"ב** (ס"ק כז), דאם תדבק לפני ההדלקה, הוי כאילו קיבלה שבת בפירוש ושוב תהיה להדליק.

לשו"ע לא לכבות: מבואר **בשו"ע** (סימן רסג סעיף י) דעת **הבה"ג** כיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ונאסר במלאכה, ועל פי זה נוהגות קצת נשים, שבת שברכו והדליקו הנרות משליכות לארץ הפתילה שבידן שהדליקו בה, ואין מכבות אותה.

למנהג הרמ"א מכבים: וביאר **בערוך השולחן** (סימן רסג סעיף יד) שהבה"ג מדבר רק לאותם נשים שמברכות קודם ההדלקה, אך למנהגו שמברכות אחרי ההדלקה, יכולות לכבות את האש לפני הברכה, ואחר כך לברך, כי ודאי שעדיין אין קבלת שבת לפני הברכה. ומסיים 'וכמדומה שכן המנהג ואין פקפק בזה'.

ובתורות רפאל להג"ר רפאל שמואל זצ"ל מוולאז'ין (הלכות שבת סימן ג), הוכיח מהרבה פוסקים והמשו"ע שגם לשיטת הבה"ג הקבלה היא רק על ידי הברכה, ועל פי דבריו הסיק הגר' **שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** (הובא בשמירת שבת כהלכתה פרק מג הערה קט) שלכן הוא מנהג טוב לכבות קודם הברכה. כי אם יקבלו שבת לפני הברכה יצטרכו ליזהר בהנחת הפתילה שלא יכבה, ולא יאמר קרוב לפסיק רישא שיכבה. וכן היה המנהג בבית הגר' **שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** לכבות קודם הברכה. [וכאשר שאלו מו"ז הגר' **חיים מיכל לוי זצ"ל** מה לעשות למעשה, השיב לו הגרש"א, הרי השיועג שלך הצדקנית מרת מינה **לאה ויספיש** ע"כ היא בתו של הגאון רבי דוד ברוך זצ"ל, ובכן תשאל את השיועג מה הגנו בבית אבותיה וכן תנהג. ואכן המנהג למעשה של **זקנתי מורתי שליט"א** לא לכבות את הגפורה].

וכן נקט **בארחות שבת** (חלק ד עמוד לה הערה צג), והגר' **טשזנר שליט"א** (שערי השבת עמוד שפח) שמותר לכבות קודם הברכה. ויש להוכיח כשיש זה **המשנ"ב** (ס"ק כא), ויש שדחו הראיה (שמירת שבת כהלכה שם).

למנהג הרמ"א לא מכבים: מאידך **בבן איש חי** (שנה שניה פרשת נח סעיף ח) כתב ואחר שמתיים כל הנרות תיכף ומיד תזרוק מידה הפתילה שמדלקת בה את הנרות. וכן נוקט **בקצות השולחן** (סימן עד אות ה והערה יד), **ובקנין תורה** (חלק ב סימן מט), וכן העיד הגר' **אריה אלישיב שליט"א** ששמע מתלמידיו סבו הגר' **יוסף שלום אלישיב זצ"ל**, שאמר שהמנהג המקובל שיש להנשים אינן מכבות את הגפורה לפני הברכה, ומניחות את הגפורה שיכבה מאילו, ואם אחד מבני הגבור שעדיין לא קיבל שבת יכבה.

וכן מבואר בלשונו **הכף החי** (סימן רסג ס"ק סב), שמדי אחר הברכה תניח הפתילה בארץ ואחר כך תברך. וכן שמע **בבאר משה** (חלק ח סימן גט), שמקבלת שבת בגמר ההדלקה, גם קודם הברכה, ולכן הורה שאם כבה הנר מחמת הרוח, אחרי ההדלקה קודם הברכה, אסור לה לחזור להדליק. וכן המנהג בהרבה בתי ישראל, וכן נהגו עברו.

וכן כתב **בשמירת שבת כהלכתה** (פרק מג סעיף לו), כיון שהנשים נוהגות לקבל שבת בגמר הדלקת הנרות עוד לפני שביצרו, ולכן כך נוהגות לא לכבות את הגפורה לאחר ההדלקה, אלא מניחות אותו כך שיכבה מאילו, ובהערה (קעט) ציין לכך כמה מקורות הג"ל. וכן היה המנהג בביתו.

מצד הדין מותר: בקובץ **מבית לוי** (חלק יא עמוד לו) בשם **הגר"ש וואזנר זצ"ל**, שמצד הדין מותר לכבות כסתימת הפוסקים שהקבלה היא בברכה, ומכל מקום נהגו הנשים שלא להכבות, וביאר שהטעם הוא משום הפסק בשעות מלאכה בין ההדלקה לברכה.

היוצא מהדברים, לענין 'מצית הפלא', לגברים המדליקים נרות ולא מקבלים שבת בהדלקה, (כמבואר **במשנ"ב** סימן רסג ס"ק מב) וכן לנשים שמקבלות שבת אחרי ההדלקה, ונוהגות לכבות את הגפורה אחרי הדלקת הנרות, מותר להדליק במצית זו ולכבותה, אך לנשים שנוהגות לא לכבות את הגפורה אחרי ההדלקה, יש לדון האם מותר להשתמש במצית הפלא, ואם נניח שמותר, מה עדיף לעשות האם שתמשיך להחזיק והמצית תיכבה באופן אוטומטי, כי אם תשחרר את הלחצן המצית תיכבה מיד, ויש בזה משום מלאכת כיבוי. או עדיף שתפסיק את הלחיצה, כדי שלא לעשות הבערה. [ואם הטעם כדי שלא

וכן נקט בשמירת שבת כהלכתה (פרק כג הלכה נו). וכן כתב במשנה הלכות (חלק טו סימן צד) ונבשו"ת הר צבי (חלק א סימן קנא אות ב) מסתפק בענין ולא הכריע.

ולדעת הגר"צ ובר שליט"א, לפי המנהג המקובל שנשים מקבלות שבת בהדלקה, לא להשתמש במצית הפלא', ממה נפשך, אם תמשיך לאחוז עד שיכבה מאיליו, הרי היא בחשש הבערה על הזמן שיביתם, שעל ידי לחיצתה נמשך פעולת ההבערה, ואם תעזוב הרי היא בחשש כיבוי, וגם לחוש לדעת היד רמה והאבני נזר, שהרפיית האחיזה במצית נחשבת כיבוי בידים.

ולדעת הגרש"י שטיצברג שליט"א, כיון שיש מקילים, עדיף להורות לה להמשיך ולאחוז את הדלקת המצית. וגם מחמת נורות החיווי עדיף להמשיך לאחוז, בכדי שלא יגרס להם להיכבות מוקדם יותר. ומבאר שם בפירוט את החילוקים בין הדגמים.

5. המשך החזקת מוקצה

טלטול מוקצה: לפי הסוברים שמותר להדליק עם 'מצית הפלא', והאשה צריכה להמשיך את אחיזת המצית, ולא לגרום כיבוי על ידי עזיבת הלחצן, יש לזון מטעם אחר, איך מותר לה להמשיך בהחזקת המוקצה, ואפשר לומר שכיון שהמצית הגיעה לידיה בהיתר, מותר לה להמשיך לאחוז.

כתב המשנ"ב (סימן שח ס"ק יג) שלפי דעת המגן אברהם מותר לטלטל מוקצה שהגיע לידו, אף שהנטילה היתה שלא לצורך גופו או מקומו. ואילו לדעת הגר"א בבניאורו (סימן רס"ו ס"ק טז) היתר הטלטול רק כאשר הגיע לידו בהיתר, אך אם הגיע לידו לפני שבת לא נחשב הגיע לידו בהיתר, ומוכיח כן מהגמ' (שבת דף לה:): לגבי שופר של תקיעות ערב שבת, שאין היתר להמשיך ולטלטל את השופר בשבת. ומהשנ"ב (סימן רסו ס"ק לב) מוכח שאם נטלו בערב שבת לדעת הרמ"א מותר, ולדעת הגר"א אסור. ואם כן לגבי המצית, אפשר לחלולו במחלוקת האחרונים, שלדעת הרמ"א והמגן אברהם מותר להמשיך ולטלטלו, ולדעת הגר"א אסור. וגם לדעת המתירים עדיף שלא יבוא לידו כך, כמבואר במגן אברהם (סימן רסו ס"ק י).

מסקנת המשנ"ב (סימן שח ס"ק יג, ביאור הלכה סימן רסו) שהיתר הטלטול הוא רק בכלי שמלאכתו לאיסור ולא במוקצה מחמת גופו, והורה הגר"צ ובר שליט"א שהניצוצות במצית הם מוקצה גמור, וממילא אין היתר לטלטל את המצית גם לפי המשנ"ב, שהרי בכך הוא מטלטל את הניצוץ. ולמרות שבבואר בגמ' (שבת דף מד:) שניצוצות אין בהם ממש, כבר ביאר המשנ"ב (רסו ס"ק יד) הטעם שאין בזה 'ביטול כלי מהיכנו' כי מיד הם כבים. אך בניצוצות כאלו שראויות להדליק נר יש בהם ממש, וכעין מה שמצינו בדברי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (מנחת שלמה סימן י, מאורי אש חלק ב עמוד תתנ"ח) שחייבים על ניצוצות משום מבציר.

ולדעת הגרש"י שטיצברג שליט"א המצית נחשבת כלי שמלאכתו לאיסור ולא מוקצה מחמת גופו, ולכן יתכן לצדד ולומר שמותר להמשיך לטלטל עד לדעת הגר"א, כי מחזיקה את המצית לצורך גופו, בכדי שלא לעבור על מלאכת כיבוי.

יהיה שהות מלאכה בין הדלקה לכירה, יתכן שעזיבת הלחצן אינו הפסק. וזה ודאי שאם תעשה תנאי שאינה מקבלת שבת, מותר לה לכבות, אבל הרי לכתחילה אין לה לעשות תנאי, וזוהו השאלה מה עדיף. ולפי הדעות שמותר להדליק במצית הפלא, יתכן שיש ענין להדליק במצית בנפרד, כדי שיהיה נר מיוחד לשבת, כמו שכתב האליה רבה (על הלבוש סימן רסג) והעטרת זקנים (סימן רסג) בשם הפענח רזא (פרשת בשלח).

3. האם מותר לעזוב את הלחצן?

עזיבת הכפתור: אם מפסיקים ללחוץ על לחצן ההפעלה של המצית, האש נכבית מאליה. ופולפו ודנו למדני הדור, האם בעזיבת הלחצן נחשב מעשה כבוי, או שנחשב שהאש כבתה מאליה. וזוהו תלוי השאלה מה עדיף לעשות, האם להפסיק את הלחיצה כדי שלא להבעיר, או להמשיך את הלחיצה כדי שלא לעשות מעשה כיבוי.

מחלוקת קדומה: ואפשר לתלות את החקירה במחלוקת הקדומה, שהרי לדעת התבואות שור (סימן ג ס"ק ב) המחזיק סכין בידו והרפה אחיזתו ונפל הסכין, אינו נחשב כחוש. ואינו דומה למסלק בידקא דמאי (מחסום בפני המים), שתנועת המים נחשבת כחוש. טעם הדבר ביאר בגמ' בביב' שולם (סימן נא), שהסכין היתה אמורה ליפול כבר קודם, והאדם באחיזתו רק מנע את הנפילה, וכשהרפה הסכין נופלת מיעצמה, ואינו מעשה שלו. אך במחסום של מים, המים נחים ועומדים במצבם הטבעי, והסרת המחסום היא פעולה חדשה הגורמת למים להישפך. מאידך לדעת היד רמ"ה (סנהדרין דף עז:), הרפיית אחיזת הסכין נחשבת מעשה שלו כמו במחסום של מים, וכחץ מקשת שנחשב מעשיו. וכן הוכיח האבני נזר (אבן העזר סימן קפט) מלשון הר"ן (שבת דף ג:).

ולענין הרפיית הלחיצה במצית, כתב בארחות שבת (חלק ד הערה צח) לגבי מצית גז, שתלוי במחלוקת היד רמה והתבואות שור, האם נחשב ככיבוי בידים או לא. וכתב הגר"א משה ידלר שליט"א (מאור השבת חלק ד סימן יד הערה קנו) בשם הגר"ש שלמה מילר שליט"א, שמותר להדליק נרות שבת במצית גז, ואין איסור כיבוי בעזיבת הלחצן, כי בעירה שנעשית על ידי כוחו, ונכבית כאשר מפסיק פעולתו, אין בכך איסור מכבה.

4. האם מותר להמשיך בלחיצה?

ב'מצית הפלא' כאשר מדליקים את הניצוץ מהמושכת, נכבה אחרי כמה שניות מעצמו. ויש לדעת האם מותר להמשיך ללחוץ על המצית ולהמתין שתכבה מעצמה, משום שההדלקה היתה בהיתר, ועכשיו האשה לא עושה שום מעשה.

בספר מאור השבת (חלק ד סימן יד הערה קנו) מעיד בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל והגר"ש מילר שליט"א, לגבי אדם שבעטות לחץ על מתג האור בשוען, צריך לעזוב מיד את הכפתור, כי באחיזתו הוא ממשיך את זרימת החשמל, ואילו עזיבת הלחיצה רק מכבה גחלת של מתכת. שהיא איסור דרבנן, והוסיף הגר"ש מילר שהעזיבה אינה מעשה כיבוי שלו, כי הכיבוי נעשה מאיליו. ולפי דבריהם גם לגבי מצית, צריך לעזוב מיד, כי באחיזתו הוא מזרים זרם חשמל, וכשהוא עוזב הכיבוי לא נחשב מעשה שלו.

6. דינים העולים

- כיבוי הגפרור**: לנוהגות לברך על ההדלקה אחר מעשה ההדלקה, נחלקו המנהגים האם האשה מותרת לכבות את הגפרור בסיום הדלקת הנרות.
- 'מצית הפלא'**: לנוהגות שלא לכבות את הגפרור, אם מדליקה ב'מצית הפלא' לדעת הרבה פוסקים אסור לעזוב את היד מהמצית, כיון שבפעולה זו מכבה את האש, ויש פוסקים המקילים שנחשב הכיבוי כנכבה מעצמו, ולא נחשב מעשה שלה.
- אחיזת הלחצן**: אם מחזיקה את המצית שתמשיך לדלוך, נחלקו הפוסקים אם נחשב מעשה הדלקה שלה, ויש שהסתפקו בזה, ויש שפסקו שמותר וכך צריך לנוהג ב'מצית הפלא'.
- טלטול אחי הדלקה**: התחיל לטלטל מוקצה בהיתר, נחלקו הפוסקים האם מותר להמשיך לטלטל, ולגבי מצית הפלא יש אומרים שהמצית מוקצה גמור ואסור להמשיך לטלטלה, ויש אומרים שנחשב כלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לצורך גופו בכדי שלא יעבור איסור כיבוי.
- הפסק**: יש להסתפק אם פעולת המשך החזקת המצית, נחשב הפסק בין ההדלקה לכירה.
- הדלקת האש ברובו**: יש שפסקו להדר, שתדליק עם המצית את רוב הפתילה שיוצא מהנר, שיהיה כמו במנורה, ויש להם כישב כנדלק מעצמו.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: האם ואיזה איסור יש בקריעה בשבת, אותיות וצירים שעל גבי האריזות?

בהרבה אריזות אוכל וממתיקים, כמעט ולא שייך לפתוח בלי לקרוע אותיות וצורות, כי אם בזהירות יתירה, והשאלה היא מה הדין כאשר קורע את האותיות עצמן, וכאשר קורע בין האותיות (כמובן, באופן שאין חשש מצד עצם פתיחת האריזה).

מקורות: אבן ישראל (חלק ט סימן כג), **אור לציון** (חלק ב פרק כז הערה ז ד"ה ובענין), **שמירת שבת כהלכה** (פרק ט הלכה יג), **ארחות שבת** (פרק טו הלכה יח), **פסקי תשובות** (סימן שמ אות י).



במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולוח 4
2. בעמוד 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בפקס מספר 1532-6507823
4. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 295 בסך 100 שקל במזומן
האברך החשוב הרב אליהו וינברגר שליט"א
ישיבת מיר ירושלים ביהמ"ד 'פינסק קרלין'

המדור הונצח לעילוי נשמת זקננו הגאון הצדיק
רבי חיים מיכל ב"ר משה לייב לוי זצ"ל
נלב"ע ד' שבט תשע"ב ת.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

הפסק קודם הברכה

מצד נוסף יש לברר לגבי שימוש ב'מצית הפלא' להדלקת נרות, כשממתנייה עד שהמצית תיכבה ומניחה את המצית ומברכת, האם נחשב הפסק בין ההדלקה לברכה, שהרי המצית עדיין פועלת 13 שניות שהוא יותר מ'תוך כדי דיבור'.

נפסק **בשו"ע** (סימן רו סעיף ג) לגבי ברכת הנהנין, שלא יפסיק בין ברכה לאכילה יותר מכדי דיבור. וכן לגבי היושב בבית הכיסא ושמע ברק ורעם, נפסק **בשו"ע** (סימן רכז סעיף ג) שיכול לצאת ולברך רק אם לא יעבור כדי דיבור. ולגבי קריאת המגילה נפסק **בשו"ע** (סימן תרצ סעיף יז) לגבי גלילת המגילה אחרי קריאתה, אין חשש הפסק, משום ביזוי המגילה.

הדלקה ברוב הפתילה: נידון נוסף בהדלקת נרות שבת עם 'מצית הפלא', לגבי הדין המבואר **בשו"ע** (סימן רסד סעיף ח) שצריך להדליק את רוב הפתילה היוצאת מהנר. והטעם מבואר **במשנ"ב** (ס"ק כו) כדי שהלהבה תעלה יפה מיד כשיסלק את ידו מהנר, כמו שהיה בהדלקת המנורה בבית המקדש.

טעם נוסף כתב **הבן איש חי** (שנה ב פרשת נח אות טו), שאם ידליק רק את ראש הפתילה, נחשב כאילו שההמשך נדלק מעצמו, ואינו מקיים מצות ההדלקה באופן כזה. ואם כן במצית הפלא, יש להדר שתדלק רוב הפתילה פעל ידי המצית, אפילו שהניצוץ שלה דק ולא מדליק את רוב הפתילה מיד.



עדכוני הלכה

השקעה חכמה

פתרון זמני: בכל סוגי המצתים לנרות שבת הקיימים בשוק, המשך הלחיצה היא זו שממשיכה את הפעלת המצית. והשימוש בו תלוי בשיטות שהובאו בגיליון. קיים פתרון זמני לכל הדעות לכרוך גומי / דבק, שימשיך את הלחיצה גם בעזיבה, כך המשך ההעברה פועלת לבד ללא מגע יד אדם, עד שיתכבה מאיליו.

פתרון מושלם: לפתרון מושלם צריך לפתח מצית, שהלחיצה הראשונה על המצית, תפעיל אותו ל-13 שניות ללא קשר להמשך הלחיצה, כך האשה לוחצת פעם אחת בלבד, ואחרי ההדלקה יכולה להניח את המצית, ולא ייוצר כל שינוי במצית.

נושא הגיליון הבא:

'קריעת כיתובים שעל האריזות בשבת'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בידורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון



קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823